

Sygn. akt II Ca 149/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Jelenia Góra, dnia 4 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze Wydział II Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

PrzewodniczącySSO Anna Mikuliszyn

SędziowieSSO Wojciech Damaszkowski, SSO Maria Lechowska

ProtokolantAgnieszka Lesicka

po rozpoznaniu w dniu 4 kwietnia 2013 r. w Jeleniej Górze

na rozprawie

sprawy z powództwa A. L.

przeciwko A. K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Zgorzelcu

z dnia 2 stycznia 2013 r., sygn. akt I C 410/11

I. apelację oddala;

II. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej.

Sygn. akt II Ca 149/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 2 stycznia 2013 r. Sąd Rejonowy w Zgorzelcu w sprawie z powództwa A. L. przeciwko A. K. o zapłatę kwoty 11.000 zł z odsetkami umownymi w pkt. I utrzymał w mocy punkt I i II wyroku zaocznego tego Sądu z dnia 18 listopada 2011 r., mocą którego zasądzone od pozwanej na rzecz powódki kwotę 11.000 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym za okres od dnia 16 kwietnia 2011 r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie roszczenie odsetkowe oddalono oraz w pkt. II zmienił punkt III wyroku zaocznego w ten sposób, że zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 2.967 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w tym kwotę 2.400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd I instancji oparł swe rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych:

Powódka ustaliła z pozwaną i jej mężem E. K., że dokonają zamiany przysługującego powódce prawa użytkownika wieczystego działki gruntu nr (...) o pow. 975 m² położonej w B. przy ul. (...) i prawa własności stanowiącego odrębny od gruntu przedmiot własności posadowionego na tej działce budynku o łącznej pow. użytkowej 128,25 m² na należące do pozwanej i jej męża spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w B. przy ul.

(...) o pow. 54,7 m². W ramach rozliczenia i wyrównania wartości przekazywanych rzeczy małżonkowie K. mieli przekazać również prawo do ogródka działkowego oraz dopłacić kwotę 50.000 zł. Ustalenia te strony poczyniły po dokonaniu oględzin nieruchomości. Wcześniej, na spotkaniu, na którym powódka i pozwana wyraziły chęć zamiany nieruchomości, były obecne: matka pozwanej D. J., siostra powódki J. C. oraz jej siostrzenica A. Ś..

W dniu 22 września 2010 r. powódka zawarła z pozwaną i jej mężem E. K.w formie aktu notarialnego umowę zamiany (rep. A nr (...)). W umowie tej strony określiły wartość przysługujących im praw na 180.000 zł i nie zawarły ustaleń dotyczących pozostałych rozliczeń ze względu na dodatkowe koszty notarialne i podatkowe związane z takimi postanowieniami umowy.

Po wyjściu z kancelarii notarialnej powódka z siostrzenicą Ż. W. oraz pozwana z mężem udali się do mieszkania przy ul. (...). Tam rozmawiali na temat uiszczenia dopłaty 50.000 zł i ustalili, że w ramach tego rozliczenia małżonkowie K. pozostawią powódce meble kuchenne z zabudowanym wyposażeniem, które zgodnie wyceniono na 14.000 zł. W celu zabezpieczenia spłaty pozostałej kwoty 36.000 zł powódka domagała się spisania stosownego oświadczenia, które sporządziła pozwana, a podpisali A. L. i E. K.. Wstępnie ustalono termin uiszczenia dopłaty na koniec 2010 r.

W dniu 25 września 2010 r. strony przeprowadziły się. W dniu 30 września 2010 r. przed prezesem Zarządu (...) w B.małżonkowie K.złożyli oświadczenie o rezygnacji z działki, a powódka złożyła deklarację członkostwa i dnia 1 października 2010 r. została przyjęta w poczet członków i przydzielono jej działkę nr (...)o powierzchni 310 m².

W dniu 10 stycznia 2011 r. E. K.przyjechał do powódki i przekazał jej kwotę 10.000 zł, którą przeliczył syn powódki T. L.. Na powyższą kwotę nie wystawiono pokwitowania, bo E. K.nie miał przy sobie oświadczenia z 22 września 2010 r. o pozostałych do rozliczenia 36.000 zł. Ponieważ pozwana i E. K.nie przekazywali brakujących 26.000 zł T. K.w imieniu powódki wezwał ich do natychmiastowego uregulowania długu w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania pisma. W dniu 3 marca 2011 r. pozwana i E. K.przyszli do mieszkania powódki, aby dokonać ostatecznego rozliczenia. Po przybyciu T. K.E.przekazał 16.000 zł, które zostały przeliczone przez T. K.i syna powódki T. L.. E. K.domagał się pokwitowania na całość należności z tytułu zamiany, jednak A. L.potwierdziła odbiór 26.000 zł czyli 10.000 zł oddanych 10 stycznia 2011 r. i 16.000 zł oddanych 3 marca 2011 r. Odnośnie brakujących 10.000 zł małżonkowie K.podalali, że nie posiadają środków pieniężnych i celu zabezpieczenia zapłaty tej brakującej kwoty powódka złożyła oświadczyła, że chce przekształcić zobowiązanie z tytułu zamiany na umowę pożyczki. T. K.sporządził projekt takiej umowy. E. K.nie sprzeciwiał się ustaleniom, jednak nie podpisał tej umowy. Pozwana natomiast wypełniła projekt umowy przez wpisanie słownie i liczbowo kwoty brakujących 10.000 zł oraz daty zapłaty jako 15 kwietnia 2011 r., a następnie wraz z powódką podpisała umowę. Po podpisaniu umowy pożyczki pozwana zwróciła się do powódki o pożyczanie jeszcze 1.000 zł, o czym umieściła adnotację na umowie. Pozwana odebrała wówczas kwotę 1.000 zł. Po upływie terminu spłaty pożyczki powódka bezskutecznie wzywała pozwaną do zwrotu 11.000 zł.

W tym stanie sprawy Sąd uznał roszczenie oparte o art. 720 k.c. w zw. z art. 506 k.c. za uzasadnione, oddalając powództwo co do odsetek przekraczających maksymalne dopuszczalne przepisami kodeksu cywilnego (art. 359 § 2¹ k.c.).

Stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów (w postaci: umowy pożyczki z 3 maja 2011 r., odpisu umowy zamiany z 22 września 2010 r., oświadczenia E. K. z 22 września 2010 r., pokwitowania odbioru kwoty 26.000 zł z 3 marca 2011 r.) oraz zeznania powódki uzupełnione zeznaniami świadków: Ż. W., T. L., A. Ś., J. C. i T. K.. Sąd miał na uwadze, że uczestnikami bezpośrednich ustaleń umowy zamiany byli wyłącznie: pozwana, jej mąż oraz powódka. Świadcami niektórych ustaleń byli natomiast J. C., A. Ś., D. J., Ż. W., A. S. (1), T. L., T. K. i M. M..

Ustalając treść umowy zamiany praw, Sąd Rejonowy dał wiarę zeznaniom powódki. Zważył Sąd, że powódka miała zamiar dokonać zamiany przysługującego jej prawa na mieszkanie 3 -pokojowe z dopłatą, o czym zeznali świadkowie: A. Ś.i J. C.podając, że taka ofertę powódka chciała umieścić w Internecie. Tym samym Sąd dał wiarę zeznaniom powódki, że w wyniku zamiany pozwana z mężem miała przekazać jej jeszcze prawo do ogrodu działkowego jako „substytut trzeciego pokoju” i dopłacić kwotę 50.000 zł. Prawo do ogrodu działkowego przekazane niezależnie od

dopłaty 50.000 zł skłoniło bowiem powódkę do zamiany na mieszkanie 2 -pokojowe, a nie 3-pokojowe. O kwocie dopłaty w wysokości 50.000 zł natomiast powódka mówiła już w trakcie spotkania w lesie, co potwierdziły obecne przy tym A. Ś. i J. C. oraz uczestnicząca bezpośrednio w kontaktach powódki z małżonkami K.- Ż. W.. Zdaniem sądu, żądanie 50.000 zł dopłaty było też uzasadnione w świetle doświadczenia życiowego, bowiem trudno przyjąć, aby przy zamianie domu na mieszkanie czyli przedmiotach o wartości rzędu 150.000 - 200.000 zł strony umowy operowały kwotami rzędu 36.000 zł, a nie „okrągłymi” jak 20.000, 50.000 zł, czy chociażby 35.000 zł. Zdaniem Sądu, przyjęcie dopłaty 36.000 zł uzasadnione mogło być jedynie konkretnymi odliczeniami, jak np. z tytułu pozostawionych w mieszkaniu mebli kuchennych. Ich wartość 14.000 zł uzasadniała faktura VAT wraz z umową kredytu na zakup towarów, z których wynikało, że małżonkowie K. za meble kuchenne wraz z wyposażeniem zapłacili 14.346 zł. Tym samym Sąd uznał za prawdziwe twierdzenia powódki, że dopłatę strony określiły na kwotę 50.000 zł, niezależnie od prawa do ogrodu działkowego, a od tej kwoty odjęto 14.000 zł za meble z wyposażeniem.

Oceniając jako niewiarygodne zeznania pozwanej w zakresie dopłaty w kwocie 36000 zł (a nie 50.000 zł) Sąd miał na uwadze, że pozwana nie podała racjonalnej przyczyny, aby przyjąć dopłatę na kwotę 36.000 zł, a nie 50.000 zł. Pozwana przy tym różnie określała wartość mebli kuchennych, wpieryw w sprzeciwie na kwotę 11.000 zł, a następnie w trakcie zeznań na kwotę 14.000 zł. Ponadto pozwana w sprzeciwie podała, że jako rozliczenie zamiany przekazała powódce prawo do ogrodu działkowego o wartości 11.000 zł, meble kuchenne z wyposażeniem o wartości 11.000, zł oraz gotówką 26.000 zł - co z kolei dało kwotę 48.000 zł, a nie 36.000 zł, o której mówiła pozwana i jej mąż. Ponadto taka wartość prawa do ogrodu działkowego w świetle zeznań Prezesa (...) w B. jest mało prawdopodobna. M. M. wycenił ją bowiem na 6.500 zł. Ponadto fakt, że przekazania działki tydzień po umowie zamiany wskazuje na to, że prawo do ogrodu działkowego było przedmiotem zamiany w ramach umowy głównej, a nie po późniejszych negocjacjach i ustaleniach.

Sąd odmówił też w tym zakresie wiary zeznaniom świadka E. K., który tłumacząc się stresem zeznawał chaotycznie, myśląc kwoty rozliczenia. Świadek ten podawał ogólnie, że do dopłaty miało być 36.000 zł, jednak po zsumowaniu, w trakcie zeznań, poszczególnych kwot otrzymano 37.000 zł i różnicy tej świadek nie potrafił w racjonalny sposób wytłumaczyć. Sąd nie dał wiary zeznaniom D. J., która podała, że działka miała być w rozliczeniu za kwotę 10.000 zł, skoro z twierdzeń pozwanej zawartych w sprzeciwie prawo do działki miało wartość 11.000 zł, a wg relacji świadka M. M. -6.500 zł. Oceniając zeznania członków rodziny pozwanej, Sąd wskazał, że zeznania męża pozwanej E. K. są chaotyczne i niespójne, jej matki D. J. bardzo ogólne i lakoniczne, tak samo jak siostr pozwanej A. S. (2) i W. N.. Świadek W. N., podała różne wersje zdarzeń, mówiła iż pozwana twierdziła, że skoro w akcie notarialnym nic nie było o dopłacie, to nie musi dopłacać, to znowu, że zapłaciła jakąś kwotę (choć nie wiedziała czy w ratach czy jednorazowo) i w związku z tym uregulowała całość zobowiązania. Również świadek A. S. (2), nie potrafiła wskazać szczegółów rozliczeń.

Szczegóły rozliczeń stron podali natomiast świadkowie, będący członkami rodziny powódki. Świadców: Ż. W., A. Ś. i J. C. zgodnie i wyczerpująco opisały uzgodnienia stron co do zamiany i jej warunków, który to opis z kolei był zgodny z zeznaniami powódki. Stosunki rodzinne wiążące tych świadków z powódką nie stanowiły w tym przypadku okoliczności pozbawiających te zeznania wiarygodności, a potwierdziły, że siostra powódki i jej siostrzenice, pozostające w bliskich relacjach, znały sytuację powódki i na bieżąco uzyskiwały od niej informacje na temat zamiany, dlatego potrafiły dosyć szczegółowo przekazać ich treść. W przeciwieństwie do nich, zeznania matki i siostr pozwanej były ogólnikowe, różniły się między sobą i zeznaniami małżonków K. i dlatego Sąd uznał, że nie mogły stanowić potwierdzenia wersji podanej przez pozwaną.

Sąd ocenił za wiarygodne zeznania syna powódki T. L., który opisał dokładnie okoliczności, towarzyszące przekazywaniu pieniędzy 10.000 zł, a następnie 16.000 zł. To bowiem zostało potwierdzone wystawionym 3 marca 2011 r. potwierdzeniem odbioru kwoty 26.000 zł oraz zeznaniami świadka T. K., a pośrednio zeznaniami świadka E. K. i pozwanej. Sąd nie znalazł również podstaw, aby odmówić wiarygodności zeznaniom świadka T. K., który dokładnie znał sprawę z relacji powódki jako jej znajomy, a ponadto uczestniczył w spotkaniu 03 marca 2011 r. i jego wersja zdarzeń pokrywa się z zeznaniami powódki, świadka T. L. i w znacznej części z zeznaniami pozwanej i E. K..

Wobec powyższego fakt uiszczenia w dniu 3 marca 2011 r. kwoty 16.000 zł Sąd ustalił w oparciu o zgodne zeznania powódki, świadka T. K., T. L. oraz pośrednio pozwanej, która zeznając powiedziała, że udali się na spotkanie rozliczyć się z powódką, ponieważ w marcu otrzymali 10.000 zł z zakładu pracy i 6.000 zł pożyczyli od jej matki. Później jednak zeznała, że przynieśli 26.000 zł, ale za wiarygodną sąd uznał wersję, gdy swobodnie zeznając powiedziała o przyniesieniu 16.000 zł. Co do tej kwoty zeznania pozwanej były zgodne zeznania powódki oraz uczestniczących w spotkaniu T. K. i T. L..

Sąd uznał żądania zastrzeżenia w wyroku zwrotu mebli pozwanej i jej męża oraz ogrodu działkowego za pozbawione podstaw, bowiem sformułowanie ich dopiero po wydaniu wyroku zaocznego było podyktowane wdaniem się w spór z powódką.

Tym samym Sąd uznał, że po spotkaniu w dniu 3 marca 2011 r. pomiędzy powódką, a pozwaną pozostała wierzytelność z nowego stosunku zobowiązaniowego czyli umowy pożyczki obejmującej kwotę 10.000 zł z tytułu starego zobowiązania i 1.000 zł tytułem pieniędzy pożyczonych w chwili dokonywania nowacji. Pomiedzy powódką, a pozwaną doszło bowiem do odnowienia, czyli umorzenia należnej na podstawie umowy zamiany kwoty 10.000 zł na należność wynikającą z umowy pożyczki, w myśl przepisu art. 506 k.c. W świetle tej regulacji nowacja polega na umorzeniu dotychczasowego zobowiązania poprzez zobowiązanie się dłużnika, za zgodą wierzyciela, do spełnienia innego świadczenia lub tego samego świadczenia, lecz z innej podstawy prawnej. W miejsce umorzonego świadczenia wstępuje nowe zobowiązanie, przyjęte przez dłużnika w umowie odnowienia. Powołując się na stanowisko Sądu Najwyższego w zakresie przesłanek odnowienia – Sąd Rejonowy wskazał, że zobowiązanie pozwanej istniało, a pozwana zawarła ważną umowę pożyczki, która zgodnie z zamiarem powódki i pozwanej miała zastąpić zobowiązanie z tytułu zamiany. Przyznanie przez pozwaną, że własnoręcznie wpisała tekst umowy nowacji i podpisała ją, uzasadniało przyjęcie, że pozwana ujawniła swój zamiar umorzenia dawnego zobowiązania z tytułu zamiany, przez zawarcie nowego w postaci pożyczki.

Sąd, wbrew twierdzeniom pozwanej, nie uznał tej czynności za pozorną, ani przekraczającą czynności zwykłego zarządu majątkiem. Zawarcie umowy pożyczki przez pozwaną nie było dodatkowym obciążeniem majątku wspólnego małżonków K. wierzytelnością w wysokości 10.000 zł - która przecież istniała przed nowacją, a w rzeczywistości jedynie nowym obciążeniem o kolejny 1.000 zł przez pożyczanie ich w dniu 03 marca 2011 r. Co do 10.000 zł zarówno pozwana jak i jej mąż byli zobowiązani do zapłaty tej kwoty na rzecz powódki z tytułu umowy zamiany. Przekształcenie tego zobowiązania w umowę pożyczki nie powiększyło ich zobowiązania, a „dopożyczenie” czyli rozporządzenie kwotą 1.000, zł w świetle zeznań E. K. nie jest czynnością, na którą potrzebuje ona jego zgody (nie jest również ujęta w katalogu zawartym w art. 37 § 1 kro). Co więcej w myśl dyrektywy art. 374 k.c. w wyniku nowacji E. K. został z zobowiązania zwolniony. Zaznaczył przy tym Sąd, że gdyby nawet uznać, że umowa pożyczki była czynnością nieważną, to nie doszłoby do umorzenia zobowiązania wynikającego z umowy zamiany i wciąż pozwana z mężem byłiby solidarnie odpowiedzialni za zapłatę kwoty 10.000 zł z tytułu umowy zamiany, a pozwana za zapłatę pożyczonych 3 marca 2011 r. 1.000 zł.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd oparł o treść art. 98 k.p.c.

Apelację od wyroku złożyła pozwana, zarzucając:

1) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, polegającą na wadliwym przyjęciu, że:

- strony zawarły ważną umowę pożyczki, podczas gdy umowa z dnia 3 marca 2011 r. zgodnie z zamiarem stron stanowić miała jedynie zabezpieczenie ich wzajemnych rozliczeń z tytułu dokonanej zamiany, a co za tym idzie nie mogła stanowić podstawy dla zasądzenia dochodzonej pozwem kwoty;

- powódce przysługiwało na podstawie umowy zamiany z dnia 22 września 2010 r. roszczenie o zapłatę 10.000 zł;

- pomiędzy stronami doszło do odnowienia długu zgodnie z art. 506 k.c., podczas gdy z zebranego materiału dowodowego wynika, iż brak było podstaw faktycznych i prawnych do przyjęcia w niniejszej sprawie takiej konstrukcji cywilnoprawnej;

2) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej i sprzecznej z zasadami logiki i doświadczenia życiowego oceny zgromadzonego materiału dowodowego, w szczególności zeznań stron, przesłuchanych świadków, dowodów z dokumentów, zaniechaniu uzasadnienia odmowy przyznania wiarygodności stanowisku prezentowanemu przez pozwaną.

Podnosząc te zarzuty, apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Zgorzelcu z dnia 18 listopada 2011 r. i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania odwoławczego, w tym z tytułu kosztów zastępstwa adwokackiego według norm prawem przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie

Wbrew zarzutom apelacji Sąd Rejonowy nie naruszył art. 233 § 1 k.p.c. i poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, w oparciu o które wywiódł trafna oceną prawną. Ocena dowodów dokonana przez Sąd I instancji została w sposób szczegółowy umotywowana w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, gdzie skrupulatnie ocenione zostały zaproponowane przez strony dowody. Sąd Odwoławczy nie znalazł podstaw do podważenia tej oceny. Sąd Rejonowy odniósł się tak do dowodów z dokumentów, jak i do dowodów osobowych. To zaś, że pozwana nie zgadza się z oceną dowodów Sądu nie oznacza, że Sąd naruszył art. 233 §1 k.p.c. Nieprawdziwie przy tym podnosiła apelująca, że Sąd zaniechał uzasadnienia odmowy przyznania wiarygodności stanowisku pozwanej. Oceny poszczególnych dowodów Sąd Rejonowy dokonał bowiem z uwzględnieniem stanowisk stron, i w sposób wyczerpujący poddał analizie zeznania powódki i pozwanej, wyjaśniając w sposób drobiazgowy, z jakich przyczyn i w jakim zakresie odmawia przydania waloru wiarygodności zeznaniom pozwanej. Trafnie przy tym Sąd, oceniając dowód z zeznań pozwanej, zwrócił uwagę na brak zbieżności twierdzeń pozwanej w sprzeciwie od wyroku i w złożonych zeznaniach. Także Sąd Najwyższy podkreśla, że zbieżności lub sprzeczności twierdzeń czy wyjaśnień informacyjnych z wypowiedzią dowodową tej samej strony nie mogą być obojętne dla oceny wiarygodności zeznań w ramach wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego (tak: SN w wyroku z dnia 10 marca 2004 r., IV CK 95/03, M.Prawn. 2004, nr 8, poz. 342).

Ustalając zobowiązanie stron z tytułu umowy zamiany niewątpliwie – jak przyjął Sąd Rejonowy - należało rozważyć zeznania osób, które uczestniczyły w ustaleniach umownych. Uczestnikami ustaleń umowy zamiany byli zaś wyłącznie pozwana, jej mąż oraz powódka, przy czym jedynie zeznania powódki znajdowały potwierdzenie w dowodach z dokumentów i relacjach świadków. Za wiarygodnością twierdzeń powódki, że w ramach umowy zamiany pozwana z mężem zobowiązała się niezależnie od kwoty ustalonej dopłaty, do przekazania powódce prawa do ogrodu działkowego jako „substytut trzeciego pokoju” przemawiały zeznania świadków: A. Ś. i J. C., wg których powódka przed podpisaniem przedmiotowej umowy zamiany, deklarowała chęć zamiany wyżej opisanego prawa użytkowania wieczystego gruntu i własności budynku na mieszkanie trzypokojowe z dopłatą. Dowody z dokumentów potwierdzały też podaną przez powódkę wysokość dopłaty – tj. 50.000 zł, ustaloną przez strony jako zapłata pieniężna w kwocie 36.000 zł i wartość pozostawionych w lokalu mebli kuchennych z wyposażeniem w kwocie 14.000 zł. W dniu podpisania umowy zamiany mąż pozwanej złożył bowiem powódce na piśmie oświadczenie, w którym zobowiązał się do „wyplacenia umownej kwoty 36.000 zł” (k.41 akt sprawy). Pozostała kwota 14.000 zł przyjęta przez strony w rozliczeniu jako wartość mebli kuchennych z wyposażeniem znajdowała natomiast odzwierciedlenie w fakturze Vat z 31 grudnia 2003 r. wraz z umową kredytu na zakup towaru (k. 46-47 akt sprawy). Nie sposób zaś przyjąć, że w rozliczeniach tych nie były uwzględniane przedmiotowe meble, skoro były one tak wartościowe, a pozwana i jej mąż upominali się o nie dopiero po wydaniu wyroku zaocznego. Wymienione dowody z dokumentów potwierdzały zatem relację powódki o ustalonej przez strony w dacie sporządzania umowy zamiany w formie notarialnej dopłacie na jej

rzecz w wysokości 50.000 zł. Z dowodami tymi korespondowały także dowody z dokumentów sporządzonych w dniu 3 marca 2011 r. – tj. pokwitowanie, w którym powódka potwierdziła odbiór od pozwanej i jej męża kwoty 26.000 zł (k.49 akt sprawy) oraz umowa pożyczki opiewająca na pozostałą kwotę 10.000 zł (bez dodatkowego zapisu o pożyczce 1.000 zł - k. 6 akt sprawy). Tymczasem, jak trafnie dostrzegł Sąd Rejonowy, zeznania pozwanej, jak i jej męża były nie tylko niespójne, ale sprzeczne z treścią dowodów z dokumentów. Dlatego Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw, by dokonać odmiennej niż Sąd Rejonowy oceny dowodów. Wprawdzie sąd II instancji może dokonywać odmiennych ustaleń faktycznych bez przeprowadzenia dowodów z przesłuchania świadków czy stron, ale w zasadzie, gdy dowody te mają jednoznaczną wymowę, a ocena dowodów dokonana przez sąd I instancji była oczywiście błędna. Taka zaś sytuacja nie zastała w rozpoznawanej sprawie. Zgodnie też z utrwaloną już w judykaturze wykładnią przepisu z art. 233 § 1 k.p.c., jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku gdy brak logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo skutkowych, to przeprowadzana przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (tak: SN w wyroku z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00, LEX nr 56906; w wyroku z dnia 6 listopada 1998 r., III CKN 4/98, LEX nr 50231). Niewystarczające zatem było przekonanie samej strony o innej, niż przyjął Sąd, wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmienna ocena.

Sąd I instancji niewadliwie przyjął, że pomiędzy stronami doszło do odnowienia długu zgodnie z art. 506 k.c. Powyższe znajdowało odzwierciedlenie w zgromadzonym materiale dowodowym, a w szczególności w dowodzie z dokumentu w postaci umowy pożyczki z dnia 3 marca 2011 r. Słusznie przy tym zaznaczył Sąd Rejonowy, że w świetle art. 506 k.c., by można było dokonać odnowienia, spełnione muszą być trzy przesłanki: tj. istnienie ważnego zobowiązania, ważne zaciągnięcie nowego zobowiązania oraz zamiar stron umorzenia dawnego zobowiązania przez zawarcie nowego (tak też: SN w wyroku z dnia 9 listopada 2006 r., IV CSK 191/2006, niepubl.). Takie przesłanki spełnione zostały w rozpoznawanej sprawie. W dacie 3 marca 2011 r. istniało bowiem ważne zobowiązanie pozwanej do zapłaty na rzecz powódki kwoty 10.000 zł, tytułem brakującej kwoty dopłaty w związku z zawartą umową zamiany. Powyższe, jak wskazano wyżej, znajdowało odzwierciedlenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym. Ważne też było zaciągnięcie nowego zobowiązania w postaci umowy pożyczki z dnia 3 marca 2011 r. Wbrew bowiem pogładowi apelującej, w wypadku nowacji nie jest wymagane wręczenie z tytułu umowy pożyczki w czasie odnowienia kwoty wskazanej w umowie nowacyjnej. Wprawdzie umowa pożyczki jest umową dwustronnie zobowiązującą, co oznacza że obowiązkowi pożyczkodawcy do przeniesienia własności przedmiotu pożyczki na pożyczkobiorcę odpowiada obowiązek zwrotu, a zatem tak długo, jak przedmiot pożyczki nie zostanie wydany pożyczkobiorcy, tak długo nie może powstać obowiązek jego zwrotu, obowiązujący pożyczkobiorcę. Niemniej jednak umowa pożyczki jest umową konsensualną i tym samym dochodzi do skutku przez samo porozumienie się stron, a obowiązek wydania przedmiotu pożyczki, jaki ciąży na pożyczkodawcy, jest konsekwencją tego porozumienia. Nadto zwrócić należy uwagę, że z przepisu art. 506 § 1 k.c. wynika, że swoista zmiana zobowiązania na skutek odnowienia polegać też może na tym, że dłużnik zobowiązuje się spełnić nawet to samo świadczenie (ale inne też), lecz z innej podstawy prawnej (por. wyrok SN z dnia 30 stycznia 2007 r., IV CSK 356/2006, niepubl.). Innymi słowy, zmiana polegać może bądź na zmianie przedmiotu świadczenia, bądź na zmianie tytułu (źródła, podstawy prawnej) zobowiązania. Zmiana podstawy prawnej (tytułu zobowiązania) może polegać na tym, że zamiast być dłużnikiem z tytułu umowy sprzedaży (umowy zamiany) zostaje się dłużnikiem z tytułu pożyczki (zob. T. Wiśniewski (w:) Komentarz..., s. 581). Tym samym, choć pożyczkodawca ma obowiązek wydania przedmiotu pożyczki, to do przyjęcia kwalifikacji umowy pożyczki jako odnowienia nie jest konieczne ponowne wydanie przekazanych uprzednio przedmiotu pożyczki. Niezbędne jest istnienie jednoznacznych ustaleń, iż w zakresie istniejącego między stronami stosunku prawnego dłużnik za zgodą wierzyciela zobowiązał się spełnić inne świadczenie albo nawet to samo, ale z innej podstawy prawnej. Wystarczające zatem było podpisanie przez strony umowy pożyczki z dnia 3 marca 2011 r. Nie budził też wątpliwości zamiar stron umorzenia dawnego zobowiązania przez zawarcie nowego w świetle okoliczności, że druk umowy pożyczki uzupełniała własnoręcznie pozwana, umowę podpisały obie strony, a nastąpiło to w czasie ostatecznych rozliczeń stron umowy zamiany, gdy pozwana z mężem dokonywała spłaty należności z umowy zamiany w niepełnej wysokości

(co potwierdzone zostało dokumentem). W tych okolicznościach uzasadnione było ustalenie przez Sąd Rejonowy, że celem tej czynności prawnej był zamiar wygaszenia (umorzenie) zobowiązania poprzez zaciągnięcie nowego. Wobec powyższego nie sposób było przyjąć za skarżącą, że Sąd nadinterpretował zachowanie stron jako wolę zawarcia umowy odnowienia. Uwagi apelującej uszło, że wola stron dokonania odnowienia nie musi być w żaden sposób sformalizowana, choć powinna być na tyle uzewnętrzniona, by można było jej dowieść (por. M. Pyziak-Szafnicka (w:) System..., s. 1187). Zamiar stron zawarcia umowy o odnowienie nie musi być także wyraźny, może być dorozumiany i wynikać z okoliczności (por. L. Stecki (w:) Kodeks..., s. 501; A. Ohanowicz, Zobowiązania..., s. 228), musi być jednak dostatecznie uzewnętrzniony zgodnie z art. 60 k.c., gdyż nie można go domniemywać (por. komentarz do art. 506 k.c. [w:] A. Rzetecka –Gil, Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania-część ogólna. LEX/el., 2011). Dlatego, choć w umowie pożyczki z dnia 3 marca 2011 r. brak jest jakiegokolwiek wzmianki o dotychczasowym zobowiązaniu i jego umorzeniu, to brak takiej deklaracji nie jest niezbędną przesłanką kwalifikacji umowy jako odnowienia, a zgromadzone w sprawie dowody pozwalały uznać, że powódka wykazała zgodnie z art. 6 k.c. wszystkie niezbędne przesłanki odnowienia, co uzasadniało ocenę, że w dniu 3 marca 2011 r. doszło między stronami do zawarcia umowy odnowienia.

Z tych względów Sąd Okręgowy, uznając apelację za bezzasadną, orzekł jak w sentencji w oparciu o przepis art. 385 k.p.c. i art. 98 k.p.c.